

‘Wij moesten de kans krijgen om gewone Hollanders te worden.’

.10

// Tekst
TON OUWEHAND

// Foto's
ARCHIEF WOUTER MULLER

De stem van de zwijgende cultuur

Wouter Muller is zanger, singer-songwriter, componist en vaste columnist van een regionaal dagblad. Met cd's, theaterprogramma's en tal van optredens met o.a. Wieteke van Dort en Ernst Jansz is hij de stem geworden van de zwijgende Indische cultuur.

De dokter had niet veel moeite om vast te stellen waarom Wouter Muller last had van zijn rechterhand. Artrose, was zijn diagnose. Op de bezorgde vraag of dat zijn gitaarspel in de weg zou gaan zitten, kreeg hij een tegenvraag van de arts. Wat dacht hij zelf waar hij dat aan te danken had? Had hij al die jaren niet vreselijk veel gespeeld? Het zette Wouter Muller aan denken. Dit jaar wordt hij 75 jaar. Hij begint wat vergeetachtig te worden. Moet hij niet een punt achter zijn carrière zetten? Misschien is het wel tijd om te constateren dat het mooi is geweest. Missie volbracht. Als hij erover nadenkt, alles wat hij te zeggen heeft, heeft hij inmiddels gezegd. De onwaarschijnlijke bijval die hij op zijn theaterprogramma's en cd-oeuvre heeft gekregen zegt toch genoeg? Hij heeft een stem gegeven aan de zwijgende Indische cultuur. De Indische gemeenschap heeft hem omarmd. Want hij is opgekomen voor de generatie van zijn ouders, die hun moederland Indië moesten verlaten na twee oorlogen. De generatie die zich zonder klagen, zonder erover te spreken schijnbaar moeiteloos in het koude Nederland heeft gevestigd. Met hun verdriet deden ze niets. Ze hadden een schitterend land moeten verlaten omdat het er te gevaarlijk werd. Ze hadden het er niet over. Dat zou hun kinderen alleen maar belasten.

Op verzoek van de krant schreef hij kortgeleden een column over 'bersiap', de steeds dreigender roep op de straten in het voormalige Indië, die de voorbode werd van de strijd om de onafhankelijkheid. 'Ik wist dat ik daar ook een lied over had geschreven,' zegt hij aan de eettafel van zijn Enschedese woning waar hij voor de gelegenheid zijn imponerende hoeveelheid eigen cd's en dvd's heeft uitgesteld. 'Toen ik dat lied na al die jaren terugluisterde, werd ik er opnieuw door geraakt.

Het vertelt het verhaal van mijn vader en moeder. Ze waren elkaar kwijtgeraakt toen ze allebei in een Jappenkamp gevangen hadden gezeten. Daar zijn ze gemarteld en vernederd. Toen ze werden bevrijd gingen ze naar elkaar op zoek en wonder boven wonder vonden ze elkaar in de chaos van de nieuwe situatie. Ze wilden een nieuwe toekomst opbouwen, maar de sfeer op de straten werd steeds grimmiger. Er werd voortdurend op een angstaanjagende manier 'bersiap' geroepen. Dat staat voor 'wees paraat'. Er hing een revolutie in de lucht. Het was er zo angstaanjagend dat mijn moeder onder politie-begeleiding naar het ziekenhuis moest worden gebracht om van mij te bevallen.'

Gewoon Hollands

Tot zijn vijftigste was Wouter Muller een zoon van een Indische vader en moeder die een gewoon Hollands leven leidde. Goed, ze waren geen wc-papier gaan gebruiken. In het toilet stond een fles water: botol cebok. Dat was hygiënischer. Maar verder was het een zo Hollands mogelijk gezin waar hij deel van uitmaakte. Hij was in Bandoeng geboren en op zijn derde naar Nederland gekomen met zijn ouders. Wouter Muller maakte muziek. Zat in allerlei bandjes. Schreef liedjes. Zong het wereldrepertoire. Hij zou het onderwijs in, maar toen hij over de sociale academie hoorde besloot hij om na de kweekschool ook die opleiding nog te doen. De sociale academie bracht hem van Arnhem naar Enschede. Hij werd opbouwwerker. Kwam in de folkgroep Jakkes die redelijk bekend werd. Ze speelden een keer op een festival in de Meervaart in Amsterdam, waar ze werden aangesproken door schrijver Willem Wilmink, die daar ook optrad. Kwamen ze uit Enschede? >>

.12

**‘Het ene op Indië
geïnspireerde
lied volgde op
het andere.’**

Dat is toevallig, hij ook. In de kleedkamer gingen ze samen oude Twentse liedjes zingen. Dat deden ze die avond ook nog op het podium en met succes. ‘We hadden met Jakkies de gewoonte om elk jaar een concert te geven met een gast. Daar hebben we Wilmink toen voor gevraagd. Ja, hij wilde wel. Maar hij zei erbij dat hij het één keer wilde doen. Dat ging gebeuren in theater Concordia in Enschede. Dat was echter zo snel uitverkocht dat we er een tweede opnieuw uitverkocht optreden achteraan deden met Wilmink. En vervolgens heeft Willem acht jaar met ons opgetreden. Toen het hem allemaal te veel werd, hebben wij ons Quasimodo genoemd en zijn we bekend geworden met liedjes van Willem.’ Nog steeds was Wouter Muller de Hollandse jongen die een Hollands leven leidde. Muzikant, singer-songwriter, componist en opbouwwerker. Tot hij op zijn vijftigste besloot zijn moederland te bezoeken.

Indisch met een missie

Hij is inmiddels meerdere keren in Indonesië geweest. Heeft er optredens gedaan onder andere met het Colourful City Choir uit Nijmegen. Hij heeft er cd's met ze opgenomen. Het eerste bezoek op zijn vijftigste zette zijn leven op z'n kop. ‘Ik werd allereerst overweldigd door de schoonheid van het land. De natuur, de aangename sfeer, de cultuur, de rust. Ik ging me heel erg realiseren wat mijn ouders achter hebben moeten laten, toen ze het land ontvluchtten. Ik begon ook te beseffen dat het zwijgen erover te maken had met ons, de tweede generatie. Die moesten niet met die verhalen lastig worden gevallen. Wij moesten de kans krijgen om gewone Hollanders te worden.’ In het vliegtuig terug naar Enschede, bleef dat door zijn hoofd spoken, samengevat in één kernvraag: ‘ze hebben gezwegen voor ons, wat kan ik terugdoen?’ Hij dacht aan de boeken die Marion Bloem erover had geschreven. Hij was geen schrijver, moest hij toegeven. Maar hij bedacht dat hij wel een songwriter was. En de eerste zin van een nieuw lied kon hij in het vliegtuig al noteren: ‘waarom is Enschede zo mooi in Purakarta?’

Terug in Enschede is hij met een gitaar en blocnote op schoot gaan schrijven. Hij stond versteld van zijn eigen productiviteit. Het ene op Indië geïnspireerde lied volgde op het andere. De bekende in Enschede neergestreken Indische Ruud Hoemaker vroeg Wouter een paar van zijn nieuwe songs te zingen op een zogenaamde ‘kumpulan’, een Indische bijeenkomst met eten, dansen en muziek. Dat viel heel erg in de smaak en hij kreeg het dringende verzoek er toch vooral mee door te gaan. Wouter Muller trad steeds meer op in Indische kringen en op Pasar Malams. Hij sprak ook regelmatig met Willem Wilmink over Indië. Die had er veel gedichten over geschreven. Daarvan heeft Wouter er verschillende van muziek voorzien, zodat die ook op zijn repertoire konden. Willem bracht hem in contact met Wietke van Dort.

Sterren

De zangeres en actrice, bekend van onder andere tv-programma's als De Stratemakeropzeeshow en Het Klokhuis had ook een Indisch programma op televisie: De Late Late Lien show. Met haar is Wouter ook gaan optreden. En hij vond in Ernst Jansz, ooit een van de gezichten van de razendpopulaire popgroep Doe Maar, een gelijkgestemde ziel. Ze traden veel op samen. Zongen elkaars liedjes. Hij had inmiddels ook een nieuwe verklaring gevonden voor het begrip Indo: In Nederland Door Omstandigheden.

Amerika

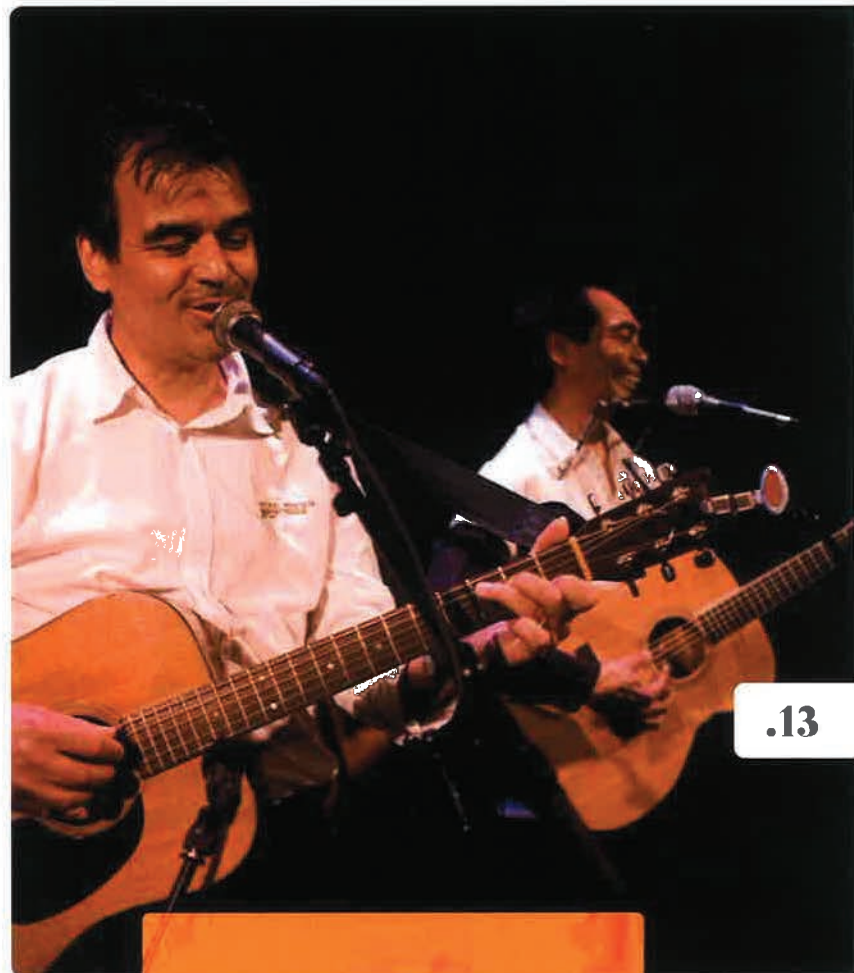
Een paar keer bezocht Wouter Amerika om daar op te treden voor Indische gemeenschappen. Daarvoor nam hij altijd een van zijn zoons mee als geluidstechnicus. Toevallig stuitte hij laatst op het lied 'Sterren van Nevada' wat hem bij herbeluistering aangenaam verraste. 'Ik weet nog precies hoe dat lied tot stand kwam. Ik reed met mijn oudste zoon door Amerika door Nevada. We maakten een sanitaire stop. Eenmaal uit de auto werd ik overweldigd door de sterrenhemel. Dat was zo imponerend mooi dat ik even op mijn rug ben gaan liggen om ernaar te kijken. Ik realiseerde me wat ze toen ik kind was al hadden verteld, dat de sterren die je nu ziet allang niet meer bestaan. Ik zag een parallel met Indië.'

*De sterren van Nevada zijn als mijn moederland
Dat net als die sterren eens heeft bestaan
En diep in mijn hart nog fonkelt als een diamant
Maar in het verleden verloren is gegaan.*

Toen hij later met zijn andere zoon door Amerika trok, kwam hij met de gemeenschap waar hij voor optrad te spreken over de sanitaire hygiëne. Ook daar hadden ze dus geworsteld met de eerder genoemde botol cebok. En zoals de eerste Amerika-tour met zijn oudste zoon een lied opleverde, gebeurde dat ook met zijn andere zoon. Minder poëtisch maar wel raak: Botol Cebok Rock.

Corona

Door corona lag alles stil. Ook voor Wouter Muller. Hij is de man niet om zijn muziek te spelen als er geen publiek is. Dus muzikaal gebeurde er de afgelopen twee jaar helemaal niets. Wel werd die artrose geconstateerd en begon hij zichzelf de vraag te stellen of het wellicht tijd was om te stoppen. Maar goed, toen belde er weer zo'n leuk theatertje in Utrecht om hem te boeken. 'Ik heb toch maar ja gezegd. Kijken of ik het nog kan.'

.13

Wouter Muller in theater

- Indisch Hart
- Wat is een Indo?
- Senang
- Pukul Ierus
- Diverse optredens met Ernst Jansz en met Wieteke van Dort

Wouter Muller op cd en dvd

- Verboden voor kinderen (Quasimodo) 1999
- Hier en daar 2000
- Indisch hart 2002
- Pukul Ierus (Ga door!) 2005
- Senang 2008
- Verleden land 2cd 2011
- Beer, Wouter Muller zingt Bob Boswinkel
- De Reis van mijn leven (dvd)
- Vergeten maar niet vergeten (dvd)